

BOVESSE, François (Namen 10 juni 1890 – Namen 1 februari 1944).

Engageerde zich tijdens zijn rechtenstudie aan de Luikse Rijksuniversiteit gelijktijdig in de Jeune Garde libérale en in de **Waalse Beweging**. Dit laatste engagement paste volledig in de grote gehechtheid aan zijn geboortestad; hij werd Waal omdat hij Namenaar was. Het waren de sporen van de culturele identiteit die voor hem de weg naar zijn Waals engagement openlegden. Hiervan getuigt ook de diepgaande invloed die de door **Jules Destrée** in 1911 georganiseerde tentoonstelling gewijd aan Waalse kunst op hem uitoefende. Van een cultureel engagement evolueerde Bovesse naar een politiek engagement. In 1913 richtte hij de Ligue wallonne van Namen op. Hij organiseerde er de eerste Fêtes de Wallonie en ontving er de Assemblée wallonne. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd hij onder de wapens geroepen, raakte gekwetst en werd toegevoegd aan het militaire auditoraat van Calais.

Bovesse werd na de oorlog advocaat aan de Namense balie en bouwde snel een politieke carrière

Het Naamse liberale gemeenteraadslid en Kamerlid François Bovesse in 1930. Als wallingant kon Bovesse geen begrip voor de V.B. opbrengen. Zijn gewelddadige dood tijdens Tweede Wereldoorlog maakte hem een martelaar van de Waalse Beweging. (LE SOIR)

uit. Hij was liberaal gemeenteraadslid (1921-1932) en schepen (1927-1929) van Namen, en had – met uitzondering van de jaren 1925-1929 – tot 1937 zitting in de Kamer. De taalkundige kwesties en de defensieproblematiek behoorden al gauw tot zijn voorkeursthema's. Trouw aan de partijdoctrine verzette hij zich heftig tegen de vernederlandsing van de Rijksuniversiteit Gent, nadat hij al diverse keren publiekelijk de wet van 31 juli 1921 met betrekking tot het taalgebruik in bestuurszaken had aangevallen. Zijn stellingname in deze materie werd gekenmerkt door een totaal onbegrip van de Vlaamse kwestie. Inzake het leger kante Bovesse zich tegen elke versterkte tweetaligheid en tegen de regionale rekrutering, die volgens hem tot de verdeling van België konden leiden. Bovesses engagement loopt duidelijk langs de verdediging van het kleine vaderland (Wallonië), naar de verdediging van het grote vaderland (België), waaraan hij tot aan zijn dood zeer sterk gehecht bleef. Omdat hij de aanwezigheid van Vlaamse eilandjes in Wallonië als een bedreiging voor de Waalse eentaligheid beschouwde, evolueerde Bovesse in zijn stellingname naar een regionale eentaligheid. Talrijke keren was hij minister, maar nooit kon hij de post bekleden die hij zo graag wenste: die van minister van defensie. Hij was voorstander van de versterking van de verdediging van de Oostgrens en van een nauwer aanhalen van de banden met Frankrijk. Deze twee krachtlijnen

stonden de eensgezindheid binnen de legerstaf en binnen de Vlaamse politieke klasse in de weg. Maar Bovesse was geen vrijshutter. Ook al was hij gekant tegen de ontbinding van het Frans-Belgisch Militair Akkoord, toch bleef hij als minister van justitie in de regering en stemde hij in de Kamer voor de onafhankelijkheidspolitiek. In april 1937 verliet hij de regering in moeilijke omstandigheden, namelijk naar aanleiding van de amnestiekwestie. Ook daar voerde de solidariteit binnen de regering hem ongetwijfeld verder mee dan hij zelf had gewenst. Het leverde hem heftige kritiek op binnen zijn partij die tegen elke vorm van amnestie was gekant. Als provinciegouverneur wijdde hij zich vervolgens aan zijn provincie Namen en liet zich nauwelijks in met nationale kwesties. Een jaar voor zijn dood redigeerde hij een tekst die herinnert aan zijn gehechtheid aan de provincie als bestuursvorm. In die tekst hekelde hij de *hypothèque flamingante* en protesteerde hij tegen de risico's van een koninklijke dictatuur.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Bovesse thuis vermoord als represaille voor de moord op de leider van de Naamse rexisten. Tot op heden belichaamt hij een bepaalde vorm van Waals verzet, is hij een martelaar, een onschuldig slachtoffer en wordt hij nog altijd in ere gehouden in zijn stad, de hoofdstad van Wallonië.

LITERATUUR: A. Gavroy, *François Bovesse 1890-1944. Itinéraire et pensée politiques*, 1990, – C. Kesteloot en A. Gavroy, *François Bovesse. Pour la défense intégrale de la Wallonie* (Ecrits politiques wallons, nr. 4, 1990).

CHANTAL KESTELOOT